

สถานภาพและรูปแบบการเลี้ยงไก่เหลืองหางขาวของเกษตรกรรายย่อยในจังหวัด พิษณุโลก

สุภาวดี แหยมมงคล^{1*} ทศพร อินเจริญ² อุษณีย์ภรณ์ สร้อยเพชร³ พนธกร มั่นเชษฐ¹ จีรพัฒน์ มงคล¹ และสุภกิต พันธะเสน⁴

¹คณะเทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จ. พิษณุโลก 65000

²ภาควิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร จ. พิษณุโลก 65000

³คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา พิษณุโลก จ. พิษณุโลก 65000

⁴ฟาร์มไร่ราชันย์ ตำบลหัวรอ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

*Corresponding author: suphayaku@psru.ac.th

(Received September 29, 2021; Revised October 15, 2021; Accepted October 26, 2021)

บทคัดย่อ

ไก่เหลืองหางขาว เป็นสัตว์ปีกอัตลักษณ์ประจำเมืองพิษณุโลก และมีตำนานที่กล่าวถึงไก่สายพันธุ์นี้มานาน ปัจจุบันไก่เหลืองหางขาวมีประชากรลดลงจำนวนมาก ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพและรูปแบบการเลี้ยงไก่เหลืองหางขาวของเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 23 ราย จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามด้วยคำถามปลายปิดและปลายเปิด และใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เหลืองหางขาวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (68.18%) มีอายุเฉลี่ย 50.18 ± 14.23 ปี ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (47.62%) มีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เหลืองหางขาว 17.38 ± 8.94 ปี มีการเลี้ยงแบบกึ่งขังกึ่งปล่อย (68.18%) มีการคัดเลือกสายพันธุ์ไก่ (89.47%) ใช้แรงงานในครอบครัว (92.86%) มีพื้นที่ดำเนินกิจการของตนเอง (95.00%) มีวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงเพื่อการจำหน่าย (78.00%) และไม่มีการจดบันทึกข้อมูล (68.42%) เกษตรกรแต่ละครัวเรือนที่เลี้ยงไก่เหลืองหางขาว มีการเลี้ยงพ่อพันธุ์ไก่เฉลี่ย 2.20 ± 1.19 ตัว แม่พันธุ์ไก่เฉลี่ย 11.00 ± 10.31 ตัว ไก่เล็กหรือไก่รุ่นเฉลี่ย 46.00 ± 31.45 ตัว และลูกไก่เฉลี่ย 30.27 ± 24.29 ตัว ผลการศึกษาครั้งนี้บอกเป็นนัยว่า หน่วยงานต่างๆ ที่จะเข้าไปให้การสนับสนุนเกษตรกรในการเลี้ยงไก่เหลืองหางขาว ควรจัดให้ตรงกับความต้องการ มีการฝึกอบรมที่เป็นระบบ และมีการส่งเสริมสนับสนุนในด้านข้อมูลต่างๆ ในการเลี้ยงและอนุรักษ์ไก่เหลืองหางขาวอย่างถูกต้อง เหมาะสม และต่อเนื่อง

คำสำคัญ: รูปแบบการเลี้ยง, ไก่เหลืองหางขาว, จังหวัดพิษณุโลก

Situation and Pattern of Raising Native Chicken (Lueng Hang Khao) of Small-Scale Farmers in Phitsanulok Province

Suphawadee Yaemkong^{1*}, Tessalon Incharoen², Usaneeporn Soipeth³, Pontakorn Manchat¹, Jerapat Mongkon¹ and Suphakit Phanthasan⁴

¹Faculty of Food and Agricultural Technology, Pibulsongkram Rajabhat University, Phitsanulok 65000

²Department of Agricultural Science, Faculty of Agriculture, Natural Resources and Environment, Naresuan University, Phitsanulok 65000

³Faculty of Science and Agricultural Technology Rajamangala University of Technology Lanna, Phitsanulok 65000

⁴Rairachan Farm, Hua ro Sub district, Mueang District, Phitsanulok 65000

*Corresponding author: suphayaku@psru.ac.th

(Received September 29, 2021; Revised October 15, 2021; Accepted October 26, 2021)

Abstract

Native chicken (Lueng Hang Khao) is special breed of the native chickens which is considered the unique breed and long legend in Phitsanulok province. Nowadays, the number of Lueng Hang Khao is decreased dramatically. Thus, the objective of this research was to study situation and pattern of raising Lueng Hang Khao of small scale farmers in Phitsanulok province. A total of 23 farmers from the purposive samples were used in this study. A questionnaire with closed and opened - ended questions was used for data collection. The descriptive statistics used in the data analysis were arithmetic mean, standard deviation, minimum, maximum and percentage. The results showed that the most farmers were male (68.18%). The farmers' average age was 50.18 ± 14.23 years old. The most of farmers had high school education (47.62%). The farmers' average experience for Lueng Hang Khao raising was 17.38 ± 8.94 years. The semi-free range condition of rearing system was found in this study (68.18%). Most farmers preferred to select Lueng Hang Khao breeds (89.47%). They used people in family for work (92.86%) and raised their chicken belong to them land (95.00%). The majority of farmers raised Lueng Hang Khao for selling (78.00%) and did not kept record (68.42%). An average breeder male and female, growing chicken and chick were $2.20 + 1.19$ heads, $11.00 + 10.31$ heads, $46.00 + 31.45$ heads and $30.27 + 24.29$ heads, respectively. Accordingly, all organizations should support farmers to accurately and appropriately raised

Lueng Hang Khao, and includes systematic training and continuous support information to conservation and raising Lueng Hang Khao production in a sustainable manner.

Keywords: Pattern of raising, native chicken (Lueng Hang Khao), Phitsanulok province

บทนำ

ไก่เหลืองหางขาวหรือไก่ชนนเรศวร เป็นไก่ที่มีการอนุรักษ์และพัฒนาสายพันธุ์ขึ้นที่จังหวัดพิษณุโลก จนกลายเป็นสัตว์ปีกอัตลักษณ์ประจำเมืองพิษณุโลก ได้รับความนิยมนำไปแพร่หลายทั่วประเทศ สร้างชื่อเสียงให้จังหวัด นอกจากนี้ยังสร้างอาชีพและรายได้ให้ประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งไก่เหลืองหางขาว มีประวัติความเป็นนามากกว่า 400 ปี โดยมีหลักฐานอ้างอิงเป็นตำนาน พงศาวดาร และประวัติศาสตร์ว่า สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงโปรดไก่เหลืองหางขาวมาแต่ทรงพระเยาว์ และเมื่อครั้งสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงพำนักอยู่กรุงหงสาวดีประเทศพม่า พระองค์ทรงนำไก่ชนไปจากเมืองพิษณุโลก เพื่อนำไปชนกับไก่ของพระมหากษัตริย์พม่า ไก่ชนนี้มีลักษณะพิเศษจึงให้สมญานามว่า “ไก่เหลืองหางขาว ไก่เจ้าเลี้ยง” ปัจจุบันมีการจัดตั้งเป็นสมาคมและชมรมผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง และชมรมอนุรักษ์และพัฒนาไก่ชนนเรศวร เป็นต้น ซึ่งสมาคมและชมรมดังกล่าวได้เข้ามามีบทบาทที่จะช่วยกันในการคัดเลือกและอนุรักษ์พันธุ์ไก่พื้นเมืองของจังหวัดพิษณุโลก ให้คงอยู่ไว้อย่างยั่งยืนต่อไป (นิสิต, 2558)

ปัจจุบันการตลาดราคาของไก่เหลืองหางขาวที่มีลักษณะเฉพาะตรงตามมาตรฐานสายพันธุ์ของจังหวัดพิษณุโลกนั้น มีมูลค่าค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับไก่สายพันธุ์อื่นๆ โดยราคาเฉลี่ยตัวละ 40,000-100,000 บาท (ปรีชา, 2558) แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันไก่เหลืองหางขาวที่มีลักษณะตรงตามมาตรฐานสายพันธุ์มีจำนวนประชากรลดลง และได้เกิดพันธุ์ลูกผสมและการกลายพันธุ์เป็นจำนวนมาก โดยมีการผสมข้ามสายพันธุ์เพื่อเพิ่มปริมาณให้เพียงพอแก่การบริโภคและเป็นแหล่งรายได้ นอกจากนี้ยังมีการวางแผนผสมพันธุ์ที่ไม่ถูกต้อง โดยมีการผสมกันในสายสัมพันธ์เดียวกัน และเกิดความเสื่อมของลักษณะเนื่องจากการผสมแบบเลือดชิด (Inbreeding depression) ทำให้ลักษณะที่แสดงออกมาของลูกไก่รุ่นหลังอ่อนแอ และมีลักษณะด้อยลงส่งผลให้การอนุรักษ์สายพันธุ์ไก่เหลืองหางขาวมีจำนวนลดลง แม้จะมีการส่งเสริมให้มีการเลี้ยงแต่ยังมีปริมาณน้อย ส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาโรคระบาด การจัดการที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ทำให้เกิดความสูญเสียมาก นอกจากนี้เกษตรกรยังไม่ได้ให้ความสำคัญในการจัดการฟาร์มหรือรูปแบบการเลี้ยง เป็นต้น

จากปัญหาที่กล่าวมานี้หากทราบข้อมูลสภาพการเลี้ยง จะช่วยนำไปวางแผนการผลิตและส่งเสริมการเลี้ยงให้กับเกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องให้สามารถเลี้ยงไก่เหลืองหางขาวได้อย่างเหมาะสม สามารถนำไปพัฒนาเพื่อเป็นอาชีพในท้องถิ่นและเลี้ยงตนเองได้ต่อไปอย่างยั่งยืนได้ ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพและรูปแบบการเลี้ยงไก่เหลืองหางขาวของเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดพิษณุโลก

อุปกรณ์และวิธีการ

พื้นที่ศึกษา ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

พื้นที่ที่ทำศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เหลืองหางขาวในจังหวัดพิษณุโลก โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) กล่าวคือในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจะมุ่งเน้นเฉพาะผู้เลี้ยงไก่เหลืองหางขาวที่เข้าร่วมโครงการยกระดับมาตรฐานการผลิตไก่เหลืองหางขาวเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรในจังหวัดพิษณุโลก และเป็นผู้ที่อยู่ในวงการไก่พื้นเมืองเนื่องจากบุคคลกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจ ติดตาม และมีการพัฒนาไก่พื้นเมืองอยู่ตลอดเวลา ทำให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับไก่เหลืองหางขาวได้มากที่สุด จำนวน 23 ราย ซึ่งมากกว่าจำนวนต่ำสุดที่ยอมรับว่าเพียงพอที่จะเป็นตัวแทนของประชากรได้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม โดยข้อมูลที่เก็บในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ (1) ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร และ (2) ข้อมูลการเลี้ยงไก่เหลืองหางขาว มีการสร้างและวิธีการตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย สำหรับเครื่องมือวิจัย โดยมีลักษณะคำถามปลายปิด (Closed-end question) และปลายเปิด (Open-end question) หลังจากนั้นได้ทำการตรวจคุณภาพหรือทดสอบเครื่องมือวิจัย เพื่อประเมินความตรงของเนื้อหา โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบกับเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาความง่ายของเนื้อหา ความเหมาะสมของคำถาม ความสมบูรณ์ของแบบสำรวจ และข้อมูลที่ต้องการ จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์เพิ่มเติม

การวิเคราะห์ทางสถิติ

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลทำได้โดยนำแบบสำรวจที่ได้ทั้งหมด มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง ทำการจัดหมวดหมู่ลงรหัสข้อมูล นำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วไปวิเคราะห์ และประมวลผลด้วยโปรแกรม Microsoft Excel 2010

ผลและวิจารณ์

ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร

สถานภาพและรูปแบบการเลี้ยงไก่เหลืองหางขาวของเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดพิษณุโลกพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (68.18%) มากกว่าเพศหญิง (31.82%) มีอายุเฉลี่ย 50.18 ± 14.23 ปี (ต่ำสุด 18 ปี และสูงสุด 70 ปี) สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (47.62%) รองลงมา ได้แก่ ประถมศึกษา (28.57%) และอนุปริญญาหรือปริญญาตรี (23.81%) ตามลำดับ เกษตรกรมีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เหลืองหางขาวเฉลี่ยเท่ากับ 17.38 ± 8.94 ปี (ต่ำสุด 6 ปี และสูงสุด 29 ปี) มีจำนวนสมาชิกภายในฟาร์มที่เป็นแรงงาน

ภายในครอบครัว (92.86%) มากกว่าจ้างแรงงานภายนอก (7.14%) จากผลการวิจัยที่ทำการศึกษพบว่า สอดคล้องกับการศึกษาของกฤษฎา และคณะ (2558); ปุณเรศวร์ (2559); มาริษา และคณะ (2559) และ Wantasen et al. (2014) ที่พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองมีอายุอยู่ในช่วงวัยกลางคน (41-60 ปีขึ้นไป) ซึ่งเป็นวัยผู้ใหญ่ที่ทำงานและมีประสบการณ์การทำงานค่อนข้างสูง เกษตรกรในการศึกษาคั้งนี้ส่วนใหญ่สำเร็จ การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งแตกต่างกับการศึกษาของ สุภาวดี (2557) และ Laenoi et al. (2015) ที่ รายงานไว้ว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองในจังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดพะเยาส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับ ประถมศึกษา 68.00% และ 80.00% ตามลำดับ

ข้อมูลการเลี้ยงไก่เลี้ยงทางขาว

ในส่วนของข้อมูลการเลี้ยงไก่เลี้ยงทางขาว พบว่าเกษตรกรในจังหวัดพิษณุโลก มีการเลี้ยงพ่อพันธุ์ ไก่เลี้ยงทางขาวเฉลี่ย 2.20 ± 1.19 ตัวต่อครัวเรือน (ต่ำสุด 1 ตัวต่อครัวเรือน และสูงสุด 5 ตัว ต่อครัวเรือน) แม่พันธุ์ไก่เลี้ยงทางขาวเฉลี่ย 11.00 ± 10.31 ตัวต่อครัวเรือน (ต่ำสุด 4 ตัวต่อครัวเรือน และสูงสุด 30 ตัวต่อครัวเรือน) ไก่เล็กหรือไก่รุ่นเฉลี่ย 46.00 ± 31.45 ตัวต่อครัวเรือน (ต่ำสุด 20 ตัว ต่อครัวเรือน และสูงสุด 100 ตัวต่อครัวเรือน) และลูกไก่เฉลี่ย 30.27 ± 24.29 ตัวต่อครัวเรือน (ต่ำสุด 15 ตัวต่อ ครัวเรือน และสูงสุด 100 ตัวต่อครัวเรือน) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเลี้ยงไก่เลี้ยงทางขาวของเกษตรกร ภายในฟาร์มจะมีสัดส่วนการเลี้ยงของแม่พันธุ์มากกว่าพ่อพันธุ์ไก่เลี้ยงทางขาว ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกับการศึกษา ของदनัยศักดิ์ และสายญาติ (2558) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองในจังหวัดระยองมีการเลี้ยงพ่อพันธุ์ไก่ พื้นเมืองจำนวน 1-5 ตัวต่อครัวเรือนมากที่สุด (87.30%) และมีการเลี้ยงแม่พันธุ์เฉลี่ย 9.9 ตัวต่อครัวเรือน (สูงสุด 50 ตัวต่อครัวเรือน และต่ำสุด 2 ตัวต่อครัวเรือน) หรืออยู่ในช่วงจำนวน 6-10 ตัวต่อครัวเรือนมากที่สุด (40.00%)

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เลี้ยงทางขาวที่ทำการวิจัยส่วนใหญ่ไม่จัดบันทึกข้อมูล (68.42%) เนื่องจาก เกษตรกรไม่มีความสนใจและคิดว่าการจัดบันทึกเป็นเรื่องยุ่งยาก จึงเป็นสาเหตุให้เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการจด บันทึกพันธุ์ประวัติ (สุภาวดี, 2557) มีพื้นที่ในการดำเนินกิจการฟาร์มไก่เลี้ยงทางขาวเป็นของตนเอง (95.00%) มากกว่าไม่มีพื้นที่ โดยการเช่าพื้นที่ (5.00%) เกษตรกรมีรูปแบบการเลี้ยงกึ่งขังกึ่งปล่อยหรือแบบ ผสมผสาน (68.18%) รองลงมา ได้แก่ การเลี้ยงแบบปล่อย (18.18%) และการเลี้ยงแบบขัง (13.64%) ตามลำดับ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เลี้ยงทางขาวมีการคัดเลือก (89.47%) มากกว่าไม่มีการคัดเลือกสายพันธุ์ไก่ เลี้ยงทางขาว (10.53%) จากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่าเกษตรกรมีการคัดเลือกสายพันธุ์ไก่เลี้ยงทางขาว โดย พิจารณาจากลักษณะภายนอกเป็นหลักในการเลี้ยง ซึ่งการที่เกษตรกรที่มีการคัดเลือกมีความสนใจและให้ ความสำคัญกับการคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์ไก่พื้นเมือง จึงส่งผลให้ไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงมีลักษณะต่าง ๆ ที่ดี และสามารถจำหน่ายได้ในราคาสูง (พนม, 2544) นอกจากนี้ จิตมพร (2542) รายงานว่าเกษตรกรที่มีการ คัดเลือกพันธุ์จะประสบความสำเร็จมากกว่าเกษตรกรที่ไม่เคยคัดเลือกพันธุ์ไก่พื้นเมือง

Table 1 Farmers and farm characteristic of Native chicken (Lueng Hang Khao) in Phitsanulok province

Variable	Percentage	Variable	Percentage
Gender		Pattern of raising system	
- Male	68.18	- Free range	18.18
- Female	31.82	- Indoor	13.64
Farmers' education		- semi-free range	68.18
- Primary school	28.57	Selection	
- High school	47.62	- Selected	89.47
- Bachelor	23.81	- No selected	10.53
Record keeping		Raising another breed	
- No records	68.42	- Raised	75.00
- Kept records	31.58	- No raised	25.00
The area for raising chicken		Objectives for raising chicken	
- Own land	95.00	- Selling	77.78
- land for rent	5.00	- Contest	11.11
		- Enjoying	7.41
		- Sport	3.70

เกษตรกรมีการเลี้ยงไก่สายพันธุ์อื่นๆ ไว้ภายในฟาร์ม (75.00%) มากกว่าไม่ได้เลี้ยง (25.00%) โดยสายพันธุ์ที่ทำการเลี้ยง เช่น พันธุ์ประดู่หางดำ พม่า และพื้นเมืองทั่วไป เป็นต้น เกษตรกรมีวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเพื่อการจำหน่ายมากที่สุด (77.78%) รองลงมา ได้แก่ เพื่อการประกวดและความสวยงาม (11.11%) เพื่อความเพลิดเพลิน (7.41%) และ เพื่อเกมกีฬา (3.70%) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปุณเรศวร์ (2559) และ Yaemkong et al. (2017) แต่อย่างไรก็ตามแตกต่างกับการศึกษาของ Laenoi et al. (2015) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเลี้ยงเพื่อชนเป็นหลัก ทั้งนี้เนื่องจากไก่เหลืองหางขาวที่เกษตรกรเลี้ยงไม่เน้นเลี้ยงทางด้านเกมกีฬาหรือไก่ชน เพราะเกษตรกรนิยมเอาไก่พม่าและเวียดนามมาผสมกับไก่พื้นเมืองไทยเพื่อประโยชน์ในการชน นอกจากนี้ปัจจุบันเกษตรกรเลี้ยงไก่สายพันธุ์ประดู่หางดำมากกว่าไก่พันธุ์เหลืองหางขาว อาจเนื่องมาจากไก่พันธุ์ประดู่หางดำเป็นที่นิยมของเกษตรกรหรือนักเล่นไก่ชน และสามารถฝึกสอนเป็นไก่ชนได้ดีเทียบเท่ากับไก่พันธุ์เหลืองหางขาว (พรรณระพี และคณะ., 2543ก; 2543ข) อย่างไรก็ตามไก่พันธุ์เหลืองหางขาวมีราคาค่อนข้างแพง จึงทำให้เกษตรกรในการศึกษาคั้งนี้นิยมเลี้ยงไว้เพื่อจำหน่ายเป็นหลัก

สรุป

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เหลืองหางขาวในจังหวัดพิษณุโลกส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 50.18 ± 14.23 ปี ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เหลืองหางขาว 17.38 ± 8.94 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่มีการเลี้ยงแบบกึ่งขังกึ่งปล่อย เกษตรกรส่วนใหญ่มีการคัดเลือกและการจดบันทึกข้อมูลสายพันธุ์ไก่เหลืองหางขาว ใช้แรงงานในครอบครัว มีพื้นที่ดำเนินกิจการของตัวเอง

มีวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงเพื่อการจำหน่ายมากที่สุด เกษตรกรมีการเลี้ยงพ่อพันธุ์ไก่เฉลี่ย 2.20 ± 1.19 ตัว แม่พันธุ์ไก่เฉลี่ย 11.00 ± 10.31 ตัว ไก่เล็กหรือไก่รุ่นเฉลี่ย 46.00 ± 31.45 ตัว และลูกไก่เฉลี่ย 30.27 ± 24.29 ตัว

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ สำหรับทุนสนับสนุนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยเพื่อการพัฒนา “ไก่พื้นเมืองและไก่ลูกผสมพื้นเมือง” สู่เชิงพานิชย์ ประจำปีงบประมาณ 2563 และขอขอบคุณเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เหลืองหางขาวทุกท่านที่มีส่วนร่วมในข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา เจริญมูล, มนต์ชัย ดวงจินดา, บัญญัติ เหล่าไพบูลย์, พิษณุรัตน์ แสนไชยสุริยา, ยุพิน ผาสุก และสัจจกัณฑ์ เรียง. (2558). สภาพการเลี้ยงไก่พื้นเมืองและความพึงพอใจต่อการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรผู้ประสอทุกภัยที่ได้รับการแจกไก่พื้นเมืองในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น. *วารสารแก่นเกษตร*, 43, 995-1000.
- ทิมมพร พลอามาตย์. (2542). *ความสำเร็จของการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็นอาชีพเสริมในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- दनัยศักดิ์ เย็นใจ และสายญาติ สีนาค. (2558). *การศึกษาสภาพการเลี้ยงไก่พื้นเมืองและความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรในจังหวัดระยอง* (ปัญหาพิเศษปริญญาตรี), นครปฐม : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน,
- นิติต ตั้งตระการพงษ์. (2558). *ไก่ชนนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก*. พิษณุโลก: หจก. โรงพิมพ์ตระกูลไทย. 210 น.
- ปุ่นเรศวร์ รัตนประดิษฐ์, สุภาวดี แหยมคง, ณรงค์มล เล่าห์รอดพันธ์, ประภาศิริ ใจผ่อง, รังสรรค์ เจริญสุข, สนธยา นุ่มท้วม, ทศพร อินเจริญ, ณวรรณพร จิรารัตน์ และอุษณีย์ภรณ์ สร้อยเพชร. (2559). การศึกษาความหลากหลายของวิถีชีวิตและภูมิปัญญาการเลี้ยงไก่พื้นเมืองไทยในจังหวัดพิษณุโลก. *การประชุมใหญ่โครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษา ครั้งที่ 4 The fourth Higher Education Research Promotion Congress (HERP CONGRESS IV)*. 8 – 10 กุมภาพันธ์ 2559. จังหวัดอุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- พนม มีศิริพันธ์. (2544). *ศักยภาพของเกษตรกรในการผลิตไก่พื้นเมืองในจังหวัดอุดรดิตถ์*. (ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์)) เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรรณระพี อำนวยสิทธิ์คมสัน, อำนวยสิทธิ์ และสนิท ท่วมสกุล. (2543ก). ความหลากหลายของไก่พื้นบ้านเพศผู้ เขตอำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร 1) พันธุ์ของไก่พื้นบ้านเพศผู้. ใน *การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 38: สาขาสัตวและสัตวแพทยศาสตร์*. 1-4 กุมภาพันธ์ 2543. (น. 282-291). นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรรณระพี อำนวยสิทธิ์, คมสัน อำนวยสิทธิ์, สนิท ท่วมสกุล และบุญธรรม โพธิ์อ่อง. (2543ข). ความหลากหลายของพันธุ์ ไก่พื้นบ้านเพศผู้ เขตอำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร 2) กลุ่มพันธุ์เหลือง. *การประชุมทางวิชาการของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 38: สาขาสัตวและสัตวแพทยศาสตร์*. 1-4 กุมภาพันธ์ 2543. (น.292-300).นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มาริษา จันทอง, กมลรัตน์ ศรีอินคำ, กฤษวิวัฒน์ ทองจันทร์มณี, วิโรจน์ ลิขิตตระกูลวงศ์ และสุภาวดี แหยมคง. (2559). การศึกษาสภาพการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อยในอำเภอเมืองและอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก. ใน *การประชุมวิชาการงานเกษตรนเรศวร ครั้งที่ 14 “เกษตรและสุขภาพ” วันที่ 1-2 พฤศจิกายน 2559*. (น.399-404). พิษณุโลก: คณะเกษตรศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุภาวดี แหยมคง. (2557). ความหลากหลายของลักษณะภายนอกของไก่พื้นเมืองในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก. *Rajabhat Journal of Science, Humanities & Social Sciences*, 15, 63-73.
- Laenoi, W., Kunkalw, W., & Buranawit, K. (2015). Phenotypic characterization and farm management of indigenous chicken reared in highland region of northern Thailand. *Agriculture and Agricultural Science Procedia*, 5, 127-132.
- Wantasen, E., Elly, F. H. & Santa, N. M. (2014). The analysis of semi intensive native chicken farming in rural communities. *Journal of the Indonesian Tropical Animal Agriculture*, 39(2), 126-133.
- Yaemkong, S., Rattanapradit, P., Nguyen Ngoc, T., Charoensuk, R., Chirarat, N., Soipeth, U., & Yaemkong, S. (2017). Diversity of traditional knowledge and local wisdom of indigenous chickens farmers in Bang Krathum, Nakhon Thai, Mueang and Chat Trakan districts Phitsanulok province. *Journal of Applied Animal Science*, 10(3), 39-46.